

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

3-МАХСУС СОҲ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-3

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-3

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№SI-3 (2023) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2023-SI-3>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Artur Gambaryan

yuridik fanlar doktori, professor (Armaniston)

Yosuke Shamoto

yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННЫЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Xusanov Ozod Tillabayevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Selimanova Svetlana Mixaylovna

yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Peshkova Xristina Vyacheslovovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)

Sung Un Lee

yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ruziyev Rustam Jabborovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Borotov Mirodiljon Xomudjonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Shomuxamedova Zamira Shoislamovna

yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)

Ahmad Issa Altweissi

yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)

12.00.04 - ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Egamberdiyev Eminjon

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.

Kanton Federal sud markazi (AQSH)

12.00.05 - МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Gasanov Mixail Yuriyevich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Sattorova Gulnoza Djurakulovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Denisov Gleb

yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Skripnikov Nikolay Kuzmich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salayev Nodirbek Saparbayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Taxirov Farhod
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)

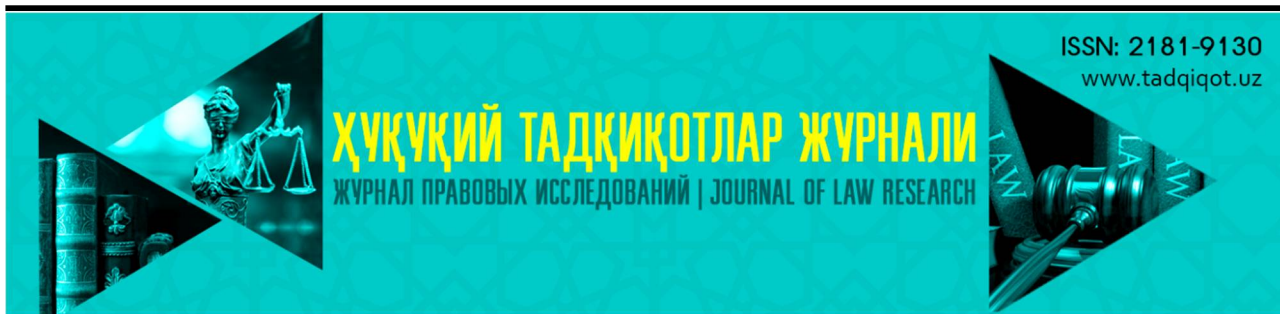
Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirazov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Мухамедов Ҳайдарали Мелиевич АНТИК ДУНЁ МАМЛАКАТЛАРИ ҲУҚУҚИ.....	5
2. Turgunov Murodjon Tursunbayevich ЎРТА АСРЛАРДАГИ МУСУЛМОН ВА ҒАРБ ФАЛСАФАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШИГА ФОРОБИЙ ҒОЯЛАРИНИНГ ТАЪСИРИ.....	16
3. Ибрагимова Мухлиса Паридуновна ДАВЛАТ ФУҚАРОЛИК ХИЗМАТЧИЛАРИНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИДА ЖАВОБГАРЛИК ВА ҲУҚУҚЛАРИНИНГ ҲИМОЯ ҚИЛИНИШИ МАСАЛАЛАРИНИНГ НАЗАРИЙ ҲУҚУҚИЙ ТАҲЛИЛИ.....	23
4. Ubaydullayev Abror Qutilla o‘g‘li ISLOM MOLIYASINI HUQUQIY VA TASHKILY JIHATDAN TARTIBGA SOLUVCHI XALQARO INSTITUTLARINING SHAKLLANISH TARIXI VA EVOLUTSIYASI.....	29
5. Yuldoshbekov Avazbek Alisher o‘g‘li SOLIQ MASALAHATINI AMALGA OSHIRISH PRINSIPLARI VA ULARNING TURLARI.....	35
6. Ашурова Наргиза Аъзамовна ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИДА ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИ МУЛКИЙ АСОСЛАРИНИНГ ҲУҚУҚИЙ РЕЖИМИ ТАВСИФИ.....	43
7. Амангельды Айжан Амангельдыкызы ПРАВОПРЕЕМСТВО ПРАВ В СФЕРЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ.....	54
8. Чориева Хуршидабону Хуррам кизи ВАСИЙЛИК ВА ҲОМИЙЛИК БЎЙИЧА ФАОЛИЯТНИ ТАШКИЛ ЭТИШ.....	74
9. Эшимбетова Дармон Уразбаевна КОРПОРАТИВ НИЗОЛАРНИ СУДДА ҲАЛ ҚИЛИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ: МУАММО ВА ЕЧИМ.....	82
10. Казакбаев Туулбай Каримбаевич КОРПОРАТИВ ШАРТНОМА ШАКЛИ ВА УНИ ТУЗИШ ШАРТЛАРИ.....	90
11. Rasulov Bekzod Boymuratovich QURILISHNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH – BARQAROR RIVOJLANISH MEZONI.....	98
12. Умарова Барно Акбутаевна ОТА-ОНАЛИК ҲУҚУҚИДАН МАХРУМ ҚИЛИШНИНГ АЙРИМ НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ ЖИҲАТЛАРИ.....	107

Казакбаев Туулбай Каримбаевич,
Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат
университети докторанти
E-mail: tolikkazakbaev0@gmail.com

КОРПОРАТИВ ШАРТНОМА ШАКЛИ ВА УНИ ТУЗИШ ШАРТЛАРИ

For citation: Kazakbayaev Tuuelbay Karimbaevich. FORM AND CONDITIONS OF CONCLUSION OF A CORPORATE AGREEMENT. Journal of Law Research. 2023, Special issue 3, pp. 90-97

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10505576>

АННОТАЦИЯ

Мақолада корпоратив шартнома шакли, уни тузиш шартлари ва унинг ҳуқуқий табиати атрофлича таҳлил қилинган. Муаллиф бир қатор илғор хорижий давлатлар тажрибасини таҳлил қилиш қилиш асносида ФКнинг 53-бобини қайта номлаш ва унинг алоҳида параграфлар сифатида иккита асосий турдаги шартномаларни ҳуқуқий тартибга солиш бўйича параграфларни киритишни таклиф этади. Бундан ташқари, тадқиқотчи Ўзбекистон Республикаси фуқаролик қонунчилигини такомиллаштириш зарурати келиб чиқиб ишлаб чиқилган янги Фуқаролик кодексининг лойиҳасидаги корпоратив шартноманинг шакли, хўжалик жамиятларининг корпоратив шартномани тузган иштирокчиларининг корпоратив шартнома тарафи бўлмаган жамиятнинг иштирокчилари ва жамият билан ўзаро муносабатлари тўғрисидаги қоидалар ҳақида ҳам ўз қарашларини баён этади.

Калит сўзлар: корпоратив шартнома, корпоратив муносабат, акциядорлик жамияти, иштирокчилар, устав капитали, оддий ширкат шартномаси.

Казакбаев Туулбай Каримбаевич,
Докторант Каракалпакского государственного
университета по имени Бердаха
E-mail: tolikkazakbaev0@gmail.com

ФОРМА И УСЛОВИЯ ЗАКЛЮЧЕНИЯ КОРПОРАТИВНОГО ДОГОВОРА

АННОТАЦИЯ

В статье подробно анализируются форма корпоративного договора, условия его заключения и его правовая природа. На основе анализа опыта ряда передовых зарубежных стран автор предлагает переименовать главу 53 ФК и включить в отдельные параграфы о правовом регулировании двух основных видов договоров. Кроме того, исследователь также высказывает свои взгляды на форму корпоративного договора в проекте нового Гражданского кодекса, который был разработан исходя из необходимости совершенствования гражданского законодательства Республики Узбекистан, правил взаимодействия юридических лиц с

участниками хозяйственного общества, заключившие корпоративный договор, а также с участниками общества и общества, не являющимися сторонами корпоративного договора.

Ключевые слова: корпоративный договор, корпоративные отношения, акционерное общество, участники, уставный капитал, договор простого товарищества.

Kazakbayev Tuuelbay Karimbaevich,
 Doctoral student of Karakalpak
 state university named after Berdakh
 E-mail: tolikkazakbaev0@gmail.com

FORM AND CONDITIONS OF CONCLUSION OF A CORPORATE AGREEMENT

ANNOTATION

The article analyzes in detail the form of a corporate agreement, the conditions for its conclusion and its legal nature. Based on an analysis of the experience of a number of advanced foreign countries, the author proposes to rename Chapter 53 of the Federal Law and include it in separate paragraphs on the legal regulation of the two main types of contracts. In addition, the researcher also expresses his views on the form of a corporate agreement in the draft of the new Civil Code, which was developed based on the need to improve the civil legislation of the Republic of Uzbekistan, the rules of interaction of legal entities with participants in a business company that have entered into a corporate agreement, as well as with participants in the company and society who are not parties to the corporate agreement.

Keywords: Corporate agreement, corporate relationship, joint stock company, participants, authorized capital, ordinary partnership agreement.

Бугунги кунда мамлакатимизда кенг кўламли суд-ҳуқуқ ислохотлари амалга оширилмоқда. Мазкур ислохотларнинг мантикий давоми сифатида Фуқаролик кодексининг янги таҳририни яратиш устида ишлар олиб борилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 апрелдаги фармойишида белгиланганидек, Ўзбекистон Республикаси фуқаролик қонунчилигини такомиллаштириш зарурати келиб чиқди ва шу фармойиш асосида янги Фуқаролик кодексининг лойиҳаси ишлаб чиқилди.

Фуқаролик кодексида кўп миқдордаги ҳаволаки нормаларнинг мавжудлиги кодекснинг тўғридан-тўғри амал қилувчи ҳужжатга айланишига тўсқинлик қилмоқда ва унинг фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларни тартибга солиш борасидаги мақомини пасайтирмоқда.

Бир-бирига ўхшаш ва бошқа ташкилий-ҳуқуқий шаклларда ташкил топган юридик шахслар ташкилий-ҳуқуқий шакллари кўп. Фуқаролик кодексида фуқаролик ҳуқуқи институтларига тааллуқли бўлмаган оммавий ҳуқуқ нормалари, хусусий мулк ва шартномавий муносабатларга оид асосланмаган миқдордаги чекловлар мавжуд.

Мамлакатимизда иқтисодиёт эркинлаштирилиши ва тадбиркорлик, кичик бизнес субъектлари ривожланишига ҳуқуқий замин яратилиб, иқтисодиёт асосларини турли хил мулкчилик шакллари ташкил этиши Асосий қонунимиз – Конституцияда эътироф этилиши ва мустақамлаб қўйилиши жамиятда янгидан-янги ҳуқуқий муносабатлар, жумладан, корпоратив муносабатлар шаклланиши ва ривожланишининг энг асосий ва муҳим ҳуқуқий манбаси бўлиб хизмат қилди.

Жамиятимизда барча мулкчилик шаклларининг тенг ҳуқуқчилиги таъминланиши иқтисодиётда турли хил мулкчиликка асосланган юридик шахслар ташкил этилишига асос бўлди.

Ушбу юридик шахсларни ташкил этиш, бошқариш, тугатиш соҳасида унинг таъсисчилари, мулкдорлари ва бошқарув органлари ўртасида турли хил муносабатлар шаклланиб, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари доираси вужудга келди ва кенгая борди.

Натижада ижтимоий муносабатларнинг янги турлари бўлган корпоратив ҳуқуқий муносабатлар вужудга келди ва ривожлана борди.

Амалдаги Фуқаролик кодексида юридик шахслар, уларнинг турлари, шакллари, юридик шахсларни ташкил этиш, қайта ташкил этиш, тугатиш масалалари белгиланган бўлиб, корпоратив муносабатлар тўғрисида нормалар Ўзбекистон Республикасининг “Масъулияти чекланган ва қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида”ги қонуни, Ўзбекистон Республикасининг “Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонуни ва бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинар эди.

Янги таҳрирдаги Фуқаролик кодексининг “Юридик шахслар” деб номланган 4-бобига 66-модда “Юридик шахсни қайта ташкил этиш тўғрисидаги қарорни ҳақиқий эмас деб топиш оқибатлари”, 73-модда “Корпоратив шартнома” номли корпоратив муносабатлар тўғрисидаги қоидалар киритилмоқда.

Шунингдек, корпоратив шартноманинг шакли, хўжалик жамиятларининг корпоратив шартномани тузган иштирокчиларининг корпоратив шартнома тарафи бўлмаган жамиятнинг иштирокчилари ва жамият билан ўзаро муносабатлари тўғрисидаги қоидалар акс этди.

Янги таҳрирдаги Фуқаролик кодексига ушбу нормаларнинг киритилиши корпорация ва унинг иштирокчиларининг ҳуқуқий ҳолатларининг мустаҳкамланиши, корпорацияни ташкил этиш, бошқариш, улушлар, пайлар ва акциялар асосида иштирок этиш механизмларининг такомиллашувига замин яратиб, мамлакатимизда корпоратив ҳуқуқий муносабатлар ривожланишининг сифат жиҳатдан янги поғонага кўтарилишига ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

Буюк Британияда ёпиқ компаниялардаги корпоратив шартномада устав қоидаларидан фарқ қиладиган шартлар, шу жумладан шартнома шартларининг қонунда белгиланган шартлардан устунлиги тўғрисидаги банд бўлиши мумкин. Шу билан бирга, бундай шартнома барча иштирокчилар томонидан тузилиши, шунингдек рўйхатдан ўтказувчи органга топширилиши керак. Акциядорлик шартномалари ҳозирда умумий ҳуқуқ мамлакатларида хусусий корпорацияларнинг таъсис ҳужжатлари сифатида қўлланилади.

Германия қонунчилигида корпоратив шартнома фақат иштирокчиларни боғлайди, шу билан бирга у корпоратив бошқарув тузилмасига таъсир қилмайди ва корпорация уставига зид бўлмаслиги керак. Бундай шартномаларнинг ҳуқуқий табиати корпоратив шартнома уставга зид бўлмаслиги ва унга устувор аҳамият бермаслигига олиб келади.

Корпоратив шартноманинг ҳуқуқий конструкцияси, яъни уни тузиш пайтдаги шартнома тарафларининг асосий ҳуқуқ ва мажбуриятлари, корпоратив шартнома субъектлари доираси ва ушбу шартноманинг моҳияти тўғрисида турлича қарашлар мавжуд. Хусусан, адабиётларда [1, Б.122] корпоратив шартномани шартнома эмас, балки иштирокчилар умумий йиғилишининг қарори сифатида эътироф этиш таклиф қилинади, шунинг учун, масалан, корпоратив шартноманинг ҳақиқий эмаслиги ва уни тузишнинг бошқа ҳуқуқий оқибатларига нисбатан йиғилиш қарорларига оид қоидаларни белгилаш таклиф этилади. Бошқа илмий асарда [2, Б.23-31] корпоратив шартнома корпоратив муносабатларни тартибга солиш манбаи — локал даражадаги шартномавий норма сифатида қаралади. Шу билан бирга, муаллифнинг таъкидлашича, агар оддий фуқаролик-ҳуқуқий шартнома томонлар ўртасидаги ҳуқуқий муносабатларни тартибга солса, корпоратив шартнома корпоратив муносабатларни тартибга солувчи ҳуқуқ нормасини яратади.

Бизнинг фикримизча, адабиётларда бундай фикрларнинг мавжудлиги ўрганилаётган шартноманинг ўзига хос (корпоратив) компоненти билан изоҳланади, бу ўзига хослик эса шартнома тарафлари ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини амалга оширишнинг махсус тартибда ифодаланади. Кўпгина олимлар корпоратив шартномаларнинг корпоратив-мажбурият табиати дуализмини таъкидлайдилар. [3, Б.36-47] Акциядорлик битимида оид қонунлар бўйича мушоҳада юритар экан Г.Е.Авилов “бу оддий мажбуриятлар эмас, балки корпоратив муносабатлар доирасидаги мажбуриятлар эканлигини, улар бошқа қобиқ ичида, яъни корпоратив муносабатлари доирасида юзага келиши, шу боис оддий мажбуриятларга хос бўлмаган хусусиятларга эгаллигини” таъкидлайди. [4, Б.147]

Бошқа фуқаролик-хуқуқий шартномаларга хос бўлмаган муҳим корпоратив компонент туфайли корпоратив шартноманинг ўзига хос хусусиятларини инкор этиб бўлмайди. Бироқ, корпоратив шартномани фақат шу асосда қонун манбаи сифатида қабул қилиш адолатли эмас. Шахсий хуқуқий тартибга солиш акти бўлиб, корпоратив шартнома фақат ушбу шартнома иштирокчилари бўлган хўжалик компанияси иштирокчиларининг манфаатларини кондиришга қаратилган. Тадбиркорлик жамиятининг бошқа иштирокчилари томонидан корпоратив хуқуқларни амалга ошириш тартиби, шунингдек унинг алоҳида иштирокчилари ўртасида корпоратив шартномалар тузиш натижасида учинчи шахслар билан муносабатларда корпорациянинг хуқуқий мақоми ўзгармайди. Бундан ташқари, корпоратив шартнома ҳар доим ҳам бизнес компаниясининг барча иштирокчилари ўртасида тузилмайди, кўпинча бу аксинча содир бўлади, шунинг учун кворум, маълум бир овоз бериш тартибига риоя қилиш зарурати ва бошқа ҳолатлар йиғилиш қарорини қабул қилишда ҳисобга олинади, корпоратив шартномага нисбатан эса бундай талаблар қуйилмайди.

Юқоридагилар билан боғлиқ ҳолда, хуқуқий тизим нуқтаи назаридан энг асосли ва аниқ хулоса корпоратив шартнома - фуқаролик-хуқуқий шартнома ҳисобланишидир.

Шу билан бирга, унинг хуқуқий табиати ҳақидаги низолар фақат корпоратив шартнома шартномами ёки бошқа хуқуқий мақомга эгами деган саволни ўрганиш билан чекланмайди. Олимларнинг аксарияти корпоратив шартномани фуқаролик-хуқуқий тусга эга деб ҳисоблаганлиги сабабли, асосий мунозара фуқаролик-хуқуқий шартномаларнинг турларидан бири сифатида корпоратив шартноманинг хуқуқий ҳолатини аниқлаш текислигида ётади.

Акциядорлик битим бўйича нормалар пайдо бўлганидан бери, МЧЖ иштирокчиларининг хуқуқларини амалга ошириш тўғрисидаги битим ва ҳозирги кунгача корпоратив шартномаларни малакалаш учун фанда кўплаб уринишлар қилинган.

Шундай қилиб, А.Бычков акциядорлик битимини олди-сотди шартномаси ва (ёки) аксессуарли мажбурият элементларини ўз ичига олган ҳолларда аралаш фуқаролик-хуқуқий шартномаси [5, Б.40-43] сифатида тавсифлайди. В.Г.Бородкин, шунингдек, корпоратив шартнома аралаш шартнома деган хулосага келади, унинг фикрича корпоратив шартноманинг иккита объекти: шартномада ташкилий мажбуриятлар белгиланган тақдирда ва акцияларни тасарруф этиш тартибини белгилашда ажратиш мумкин. [6, Б.39-44]

Корпоратив шартномага аралаш шартнома мақомини бериш баҳслидир. Бу борада аксессуар мажбуриятни мустақил шартнома сифатида эмас, балки асосийга боғлиқ ва унинг асосида юзага келадиган мажбурият деб ҳисоблайдиган олимларнинг [7, Б.55] хулосалари билан келишиш мумкин. ФКнинг 354-моддаси тўртинчи қисмига мувофиқ, аралаш шартнома қонун ёки бошқа хуқуқий ҳужжатларда назарда тутилган турли шартномалар элементларини ўз ичига олган шартнома сифатида тан олинганлиги сабабли, корпоратив шартнома мазмунига аксессуарли мажбуриятни киритиш ушбу шартнома таркибида аввал мажбур бўлган элемент ҳисобига уни аралаш табиатга эга шартнома сифатида баҳолаш имконини берамайди.

Бундан ташқари, тузилган корпоратив шартномаларнинг ҳар бири таъминланмаган ёки тадбиркорлик компаниясининг устав капиталидаги улушлар ёки акцияларни сотиш шартини ўз ичига олмайди. Бироқ, бундай шартлар корпоратив шартномага киритилган бўлса ҳам, бу факт мажбуриятнинг хуқуқий моҳиятини аниқлашга ҳеч қандай таъсир кўрсатмаслиги керак. М.И.Брагинский ва В.В.Витрянскийнинг фикрича, “шартномалардаги ҳар бир элементдан келиб чиқиб таснифлашнинг алоҳида ҳолатларини кўриб чиқишга арзймайди, чунки деярли ҳар бир тузилган шартнома аралаштирилади, чунки унда қонунда мавжуд бўлган турли хил шартнома стандартлари элементлари мавжуд ва мумкин бўлган комбинациялар сони астрономик катталиқка етиши мумкин”. [8, Б.330]

Шунингдек, бу борада Е.Д.Суворовнинг [9, Б.44-46] фикрига алоҳида эътибор қаратиш лозим, чунки у акциядорлик битимини ўрганиб, ушбу конструкция умуман шартнома тури эмас деган хулосага келади. Муаллиф буни кауза йўқлиги билан изоҳлайди, аммо ўз-ўзини тартибга солиш элементи, шартноманинг ўзига хос хусусияти сифатида, ушбу олимнинг фикрига кўра, қонуний мақсад эмас ва қонуний битимдан ташқарида бўлади. Шундай қилиб, ушбу муаллифнинг фикрича, корпоратив шартнома конструкция иштирокчилар ўртасида ўз

хуқуқларини амалга ошириш бўйича ҳар қандай шартномалар учун ишлаб чиқилган ва натижада акциядорлик шартномасини, оммавий шартнома ёки қўшилиш шартномаси каби умумий элементга эга махсус конструкция сифатида белгилайди. Муаллифнинг сўзларига кўра, корпоратив битимларнинг айрим турлари таснифланиши мумкин: овоз бериш шартномалари (номланмаган шартномалар), акцияларни сотиб олиш ёки сотиш бўйича шартномалар (шарт кечиктирилган дастлабки олди-сотди шартномалари), хуқуқларни биргаликда амалга ошириш тўғрисидаги шартномалар (биргаликдаги фаолият тўғрисидаги шартномалар).

Шу билан бирга, махсус шартномавий конструкцияни ажратиш учун “у ҳар бир махсус шартнома тузилишига хос бўлган зарур хусусиятларгаэга бўлган шартнома мажбуриятларининг деярли ҳар қандай турларига нисбатан қўлланилиши керак”. [10, Б.51] Бироқ, корпоратив шартномаларга келсак, бу ҳақда гапириш мумкин эмас. Агар биз муаллифнинг фикрларига амал қилсак, у ёки бу масала (муайян тарзда овоз бериш, акцияларни сотиш ва бошқалар) бўйича тузилган корпоратив келишувларининг алоҳида турларини ажратиш мумкин. Бундан ташқари, корпоратив шартномалар предмети ҳаракат мазмунига кўра ҳар хил бўлиши мумкинлигига қарамай, ушбу шартномаларнинг хуқуқий мақсади доимо ўзгаришсиз қолади — корпоратив хуқуқларни амалга оширишнинг маълум тартибини белгилаш.

Кўпгина олимлар [11, Б.28] корпоратив шартноманинг оддий ширкат шартномаси билан чамбарчас боғлиқлигини таъкидлайдилар.

Масалан, В.Г.Бородкин [12, Б.39-44] корпоратив шартнома оддий ширкат шартномаси модели асосида тузилиши мумкинлигини таъкидлаб, буни икки ёки ундан ортиқ шахс (шериклар) ўз ҳиссаларини бирлаштириш ва фойда олиш ёки бошқа мақсадга еришиш учун юридик шахс ташкил қилмасдан биргаликда ҳаракат қилиш мажбуриятини олиши билан асослайди. Р.В.Шмелевнинг [13] оддий ширкат шартномаси сифатида корпоратив шартнома эътироф этиш учун яна бир асос сифатида сифатида, корпоратив шартномага оид қоидаларнинг хўжалик жамиятларини ташкил этишга оид шартномаларга нисбатан қўлланилишини келтириб ўтади.

Кўриниб турибдики, корпоратив шартнома ўз табиатига кўра оддий ширкат шартномаси ёки биргаликдаги фаолият мажбурияти деган фикрнинг фанда тарқалишининг асосий сабаби олимларнинг корпоратив шартномаларни тартибга солиш бўйича хорижий тажрибага мурожаат қилишидир. Д.И.Степанов, В.А.Фогель ва Х.И.Шрам таъкидлаганидек, “немис адабиётида иштирокчиларнинг келишувлари иштирокчиларнинг хусусий хуқуқ жамиятини ташкил этиш тўғрисидаги фуқаролик-хуқуқий шартномаси мантигини ривожлантириш натижаси ва бу шартнома оддий ширкат шартномасига ўхшаш деган фикр мавжуд”. [14, Б.22-69] Бироқ, Германияда келишув учун ҳеч қандай улуш киритиш талаб қилинмайди, бундан ташқари, немис адвокатлари таъкидлаганидек, корпоратив ташкилот иштирокчиларининг келишуви биргаликда фаолият қоидаларига бўйсунити ҳар доим ҳам мумкин эмас.

ФКнинг 962-моддасининг сўзма-сўз талқинидан келиб чиқадики, биргаликдаги фаолият шартномаси фақат оддий ширкат шартномаси билан чегараланади, унинг таснифланиш хусусиятлари улушларни бирлаштириш, биргаликдаги фаолият, шунингдек томонларнинг умумий мақсади, фойда ёки қонунга зид бўлмаган бошқа натижаларга эришишдан иборат. Айти пайтқи ўзида, А.В.Савелиев [15, Б.30] унинг сўзсиз универсаллик ва мулкни бирлаштириш — оддий ширкат шартномасининг икки индивидуаллаштириш хусусиятларига муҳим аҳамият беради. Шу билан бирга, ўзаро шартнома тузиш орқали бизнес компанияси иштирокчилари мулкни қўшмайдилар ва улушларни бирлаштирмайдилар ва уни бажариш жараёнида иштирокчиларнинг шерикларнинг) умумий мулки яратилмайди. Шу муносабат билан корпоратив шартномани оддий ширкат шартномаси сифатида тавсиф асосли кўринмайди.

ФКнинг 962-моддасини сўзма-сўз талқин қилишдан келиб чиқадики, биргаликда фаолият шартномалари фақат оддий ширкат шартномаси билан ифодаланади, бундай

мажбуриятлар рўйхати анча кенгрок. Корпоратив шартномани биргаликда фаолияти шартномаларига киритиш имкониятини аниқлаш учун иккинчисининг ҳуқуқий моҳиятини аниқлаш зарур кўринади. Бунинг учун фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар тизимига мурожаат қилиш лозим. Биргаликда фаолият тўғрисидаги шартномалар ёки умумий мақсадли шартномалар шартноманинг алоҳида тури сифатида фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар тизимига оид масалаларни ўрганган кўплаб олимлар томонидан ажратилади. [16, Б.30]

Ҳ.Раҳмонқуловнинг фикрича, “шартномалар умумий таснифлаш белгилари бўйича қуйидаги асосий гуруҳларга тақсимланади: а) мулк ҳуқуқини (ёки бошқа ашёвий ҳуқуқни) топшириш бўйича муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар; б) мол-мулкни фойдаланишга топшириш бўйича муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар; в) ишлар бажариш бўйича муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар ; г) хизматлар кўрсатиш бўйича муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар; д) вакиллик қилиш бўйича муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар; е) ташкилий-ҳуқуқий муносабатларда воситалик қилувчи шартномалар”. [17, Б.244]

Ўз навбатида, Ю.В.Романец шартномалар тизимида умумий мақсадли шартномалар гуруҳини (биргаликдаги фаолият тўғрисидаги битимлар) — таъсис шартномалари ва оддий шериклик шартномаларини ўз ичига олган барча иштирокчилар учун умумий мақсадга эришишга қаратилган шартномаларни белгилайди. Олимнинг фикрича, умумий мақсадли шартномаларнинг асосий характеристикаси унинг иштирокчиларининг умумий мақсади ва уларнинг манфаатларининг ўзига хослигидир. Шартномаларнинг йўналишини уларнинг таснифининг тизим хусусияти сифатида ҳисобга олган ҳолда, Ю.В.Романецнинг таъкидлашича, “мажбурият йўналиши мажбурий шахснинг асосий ҳаракатларида эмас, балки ушбу ҳаракатга эришишга қаратилган иқтисодий ва ҳуқуқий натижаларда ифодаланади”. [18, Б.405]

Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, корпоратив шартномани биргаликда фаолият шартномаларининг бир тури сифатида таснифлаш учун барча асослар мавжуд. Бу бизнес компаниялари иштирокчиларининг умумий йиғилишда овоз беришнинг маълум бир натижасига эришиш, корпоратив назоратни йўқотиш ва бошқа шунга ўхшаш манфаатларни олдини олиш истаги ҳамда корпоратив шартномалар тузиш билан боғлиқ умумий мақсад ва бир хил манфаатлардир. Шундай қилиб, корпоратив шартнома диққат марказида иштирокчиларининг умумий йиғилишида маълум бир тарзда овоз бериш мажбуриятларини бажариш учун эмас, балки, бир улушини бегоналаштириш учун эмас (устав капиталидаги улуши) муайян ҳолатлар содир бўлишидан олдин ёки кечиктирилган шарти шунга ўхшаш ҳаракатларни амалга ошириш, лекин натижа (таъсир) деб тарафлар корпоратив шартнома шартларини бажаришда эришадилар - масалан, корпоратив назоратни сақлаб қолиш, бизнес компаниясини қайта ташкил этишнинг олдини олиш ва ҳоказо.

Юридик адабиётларда биргаликдаги фаолият шартномаларининг турлари тўғрисидаги масала бўйича яқдил фикрлар мавжуд эмас. Мисол учун, Ю.В.Романец [18, Б.147] уларга юридик шахс ташкил этишга қаратилган шартномалар (таъсис шартномалари) ва юридик шахс ташкил қилмасдан биргаликда фаолиятни ташкил этишга қаратилган шартномалар (оддий ширкат шартномалари) ни киритади. Шу билан бирга, ушбу олим иштирокчилардан у ёки бу шаклда мулкий улушлар киритишни талаб қилмайдиган фуқаролик умум мақсадли шартномалар мавжудлигини инкор этади.

Бизнинг назаримизда, ушбу фикр бир қадар баҳсли ҳисобланади. Чунки улушни қўшиш ёки бирлаштириш умумий мақсадли шартномаларнинг асосий таснифлаш хусусияти ва шартнома тарафларининг умумий мақсадига эришиш учун зарурий шарти эмас. А.Б.Савельев ҳақли равишда таъкидлаганидек, биргаликда фаолият шартномаси, оддий ширкат шартномасидан фарқли ўларок, ҳар доим ҳам мулкни бирлаштиришни ёки иштирокчиларнинг бошқа ҳиссаларини талаб қилмайди, улар фақат мақсадга биргаликда эришиш тўғрисида келишиб олишлари керак. Бундай шартноманинг одатдаги намунаси, бизнинг фикримизча, корпоратив шартномадир.

Шу муносабат билан биз А.В.Савелевнинг таснифини бугунги кунгача ишлаб чиқилган биргаликда фаолият шартномалари тизими билан энг аниқ ва изчил деб ҳисоблаймиз, чунки бу тасниф улушларни бирлаштириш асосида биргаликдаги фаолият шартномаларнинг куйидаги турларини ажратади: биргаликдаги фаолият учун ҳеч бўлмаганда мулкый ҳиссаларни бирлаштириш зарур бўлган шартномалар (оддий ширкат шартномалари ва таъсис шартномалари) ва бундай улушлар мажбурий бўлмаган шартномалар (биргаликдаги фаолият бўйича бошқа шартномалар).

Ушбу турдаги биргаликдаги фаолият шартномаларини фанда ҳам, қонунчиликда ҳам тақсимлаш, бизнинг фикримизча, ФКнинг 53-бобига ўзгартириш киритиш учун зарурий шартдир. Биргаликдаги фаолият тўғрисидаги битимларни тизимлаштириш, шунингдек шартномалар тизимида корпоратив шартноманинг ўрнини белгилаш учун ФКнинг 53-бобини қайта номлаш ва унинг алоҳида параграфлар сифатида иккита асосий турдаги шартномаларни ҳуқуқий тартибга солиш бўйича параграфларни киритиш тавсия этилади биргаликда фаолият бўйича-оддий ширкат шартномаси ва корпоратив шартнома, унинг қоидалари ҳар қандай умумий мақсадли мажбуриятларга нисбатан қўлланилади — биринчи ҳолда-мулкый улушларини киритиш учун зарур бўлган шартномаларга, иккинчи ҳолатда — улушларни киритиш учун шартномалар талаб қилинмайди.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Андреев В. К. Корпоративное право современной России: монография / В.К.Андреев, В.А.Лаптев. – М.: Проспект, 2016. – 122 с (Andreev V.K. Corporate law of modern Russia: monograph / V.K. Andreev, V.A. Laptev. – М.: Prospekt, 2016. – 122 p.).
2. Лаптев В. А. Корпоративный договор в системе источников регулирования корпоративных отношений / В. А. Лаптев // Предпринимательское право. 2016. – № 1. – С. 23–31 (Laptev V. A. Corporate agreement in the system of sources of regulation of corporate relations / V. A. Laptev // Entrepreneurial Law. 2016. – No. 1. – P. 23–31).
3. Шиткина И. С. Соглашения акционеров (договоры об осуществлении прав участников) как источник регламентации корпоративных отношений / И. С. Шиткина // Хозяйство и право. 2011. – № 2. – С. 36–47 (Shitkina I. S. Shareholder agreements (agreements on the exercise of the rights of participants) as a source of regulation of corporate relations / I. S. Shitkina // Economics and Law. 2011. – No. 2. – P. 36–47).
4. Из практики Совета по кодификации и совершенствованию гражданского законодательства при Президенте Российской Федерации // Вестник гражданского права. 2008. – № 1. – С. 147 (From the practice of the Council for the Codification and Improvement of Civil Legislation under the President of the Russian Federation // Bulletin of Civil Law. 2008. – No. 1. – P. 147).
5. Бычков А. И. Случаи, когда акционерное соглашение является смешанным договором // Адвокатская практика. 2011. – № 5. – С. 40–43 (Bychkov A.I. Cases when a shareholder agreement is a mixed agreement // Lawyer's practice. 2011. – No. 5. – P. 40–43).
6. Бородкин В. Г. Предмет и содержание корпоративного договора в России и иностранных правовых порядках / В. Г. Бородкин // Право и экономика. — 2014. — № 2. — С. 39–44 (Borodkin V. G. Subject and content of a corporate agreement in Russia and foreign legal orders / V. G. Borodkin // Law and Economics. — 2014. — No. 2. — P. 39–44).
7. Гонгало Б. М. Учение об обеспечении обязательств. Вопросы теории и практики / Б. М. Гонгало. – М.: Статут, 2004. – 55 с (Gongalo B. M. The doctrine of securing obligations. Questions of theory and practice / B. M. Gongalo. – М.: Statute, 2004. – 55 p.).
8. Брагинский М. И. Договорное право. Общие положения / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – 3-е изд., стер. — М. : Статут, 2001. — 330 с (Braginsky M.I. Contract law. General provisions / M. I. Braginsky, V. V. Vitryansky. – 3rd ed., erased. - М.: Statute, 2001. - 330 p.).

9. Суворов Е. Д. Договор об осуществлении корпоративных прав / Е. Д. Суворов // Вестник ВАС РФ. 2011. – № 10. – С. 44–46 (Suvorov E. D. Agreement on the exercise of corporate rights / E. D. Suvorov // Bulletin of the Supreme Arbitration Court of the Russian Federation. 2011. – No. 10. – P. 44–46).
10. Витрянский В. В. Система гражданско-правовых договоров в условиях реформирования гражданского законодательства / В. В. Витрянский // Вестник ВАС РФ. 2012. – № 1. – С. 51 (Vitryansky V.V. System of civil contracts in the context of reforming civil legislation / V.V. Vitryansky // Bulletin of the Supreme Arbitration Court of the Russian Federation. 2012. – No. 1. – P. 51).
11. Гуреев В. А. Проблемы защиты прав и интересов акционеров в РФ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / В. А. Гуреев. – М., 2007. – 28 с (Gureev V. A. Problems of protecting the rights and interests of shareholders in the Russian Federation: abstract. dis. ...cand. legal Sciences: 12.00.03 / V. A. Gureev. – M., 2007. – 28 p).
12. Бородин В. Г. Предмет и содержание корпоративного договора в России и иностранных правовых порядках / В. Г. Бородин // Право и экономика. 2014. – № 2. – С. 39–44 (Borodkin V. G. Subject and content of a corporate agreement in Russia and foreign legal orders / V. G. Borodkin // Law and Economics. 2014. – No. 2. – P. 39–44).
13. Шмелев Р. В. Корпоративный договор в гражданском праве Российской Федерации [Электронный ресурс] / Р. В. Шмелев // СПС «КонсультантПлюс»(Shmelev R.V. Corporate agreement in civil law of the Russian Federation [Electronic resource] / R.V. Shmelev // SPS “ConsultantPlus”).
14. Степанов Д. И. Корпоративный договор: подходы российского и немецкого права к отдельным вопросам регулирования / Д. И. Степанов, В. А. Фогель, Х.-И. Шрамм // Вестник ВАС РФ. 2012. – № 10. – С. 22–69(Stepanov D. I. Corporate agreement: approaches of Russian and German law to certain regulatory issues / D. I. Stepanov, V. A. Fogel, H. I. Schramm // Bulletin of the Supreme Arbitration Court of the Russian Federation. 2012. – No. 10. – P. 22–69).
15. Савельев А. Б. Договор простого товарищества в российском гражданском праве: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / А. Б. Савельев. – М., 2003. – 30 с (Savelyev A. B. Simple partnership agreement in Russian civil law: abstract. dis. ...cand. legal Sciences: 12.00.03 / A. B. Savelyev. – M., 2003. – 30 s).
16. Ламм Т. В. Многосторонние договоры в гражданском праве: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Т. В. Ламм. – Иркутск, 2003. — 30 с (Lamm T.V. Multilateral agreements in civil law: abstract. dis. ...cand. legal Sciences: 12.00.03 / T. V. Lamm. – Irkutsk, 2003. – 30 s).
17. Раҳмонкулов Ҳ.-А. Мажбурият ҳуқуқи (умумий қоидалар). – Тошкент: ТДЮИ, 2005. – 244 б (Rahomonkulov H.-A. Mazhburiyat hukuki (umumiy qoidalar). – Tashkent: TDUI, 2005. – 244 b).
18. Романец Ю. В. Система договоров в гражданском праве России: монография / Ю. В. Романец. – М.: Норма, 2013. – 405 с (Romanets Yu. V. System of contracts in civil law of Russia: monograph / Yu. V. Romanets. – M.: Norma, 2013. – 405 p.).

ISSN 2181-9130

Doi Journal 10.26739/2181-9130

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

3-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-3

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-3

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000